

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

CNS

CEREBRUM 1 AV 2

MAGNUS RUDENHOLM
SPECIALIST NEUROLOGI, ST KLINISK NEUROFYSIOLOGI

Cerebrum

MR

Allmän anatomi: Hemispherium cerebri, storlek, vikt, antal neuron och gliaceller. Grå- och vit substans (cortex, substantia alba, basala ganglier/kärnor).

Cortex cerebri: Gyri och sulci (gyrus pre- och postcentralis, sulcus centralis och sulcus lateralis), lobar. Lobus frontalis/parietalis/temporalis/occipitalis samt insula.

Cortex cerebri lamina (I): I. molekylaris, II- I. granularis ext., III- I. pyramidalis ext., IV- I. granularis int., V- I. pyramidalis int., VI- I. multiformis

Funktionella centra: Översiktlig, dvs vilka centra som återfinns i respektive lob. Motoriska- och somatosensoriska homunculus.

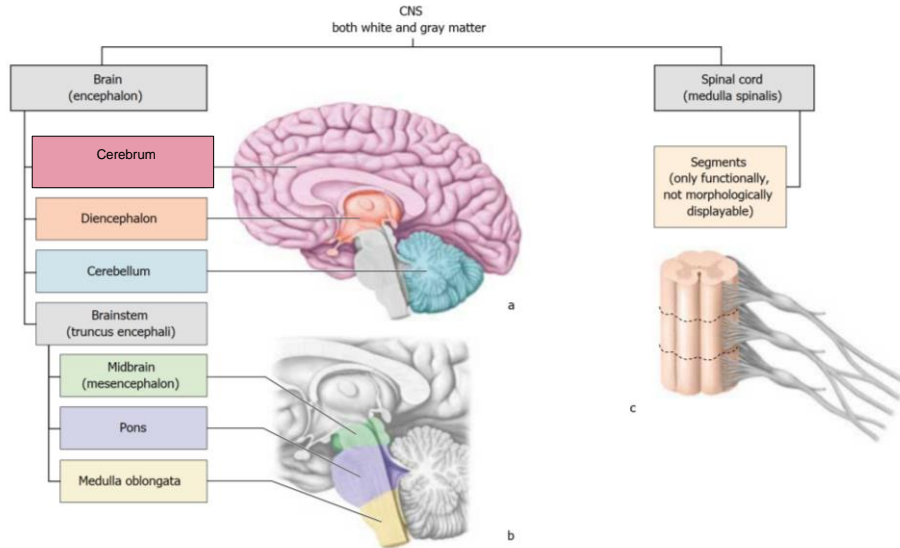
- Beskriva uppbyggnaden och översiktlig funktion för cerebrum, inklusive dess yta med funktionella centra, den inre vita substansen samt de basala ganglierna (= basala kärnorna).

- Beskriva hur de olika lagren i cortex cerebri kan särskiljas samt hur sensorisk resp. motorisk cortex skiljer sig åt histologiskt.

callosum.

Basala ganglier/kärnor: Ncl. Caudatus, ncl. Lentiformis (putamen och globus pallidus). Striatum (ncl. Caudatus och putamen).

CNS - indelning

Encephalon, hjärnan

Cerebrum, storhjärnan

Diencephalon, mellanhjärnan

Truncus encephali, hjärnstammen

Mesencephalon, mitthjärnan

Pons, bryggan

Medulla oblongata, förlängda märgen

Cerebellum, lillhjärnan

Medulla spinalis, ryggmärgen

Cerebrum Storhjärnan

2 hemispherium cerebri

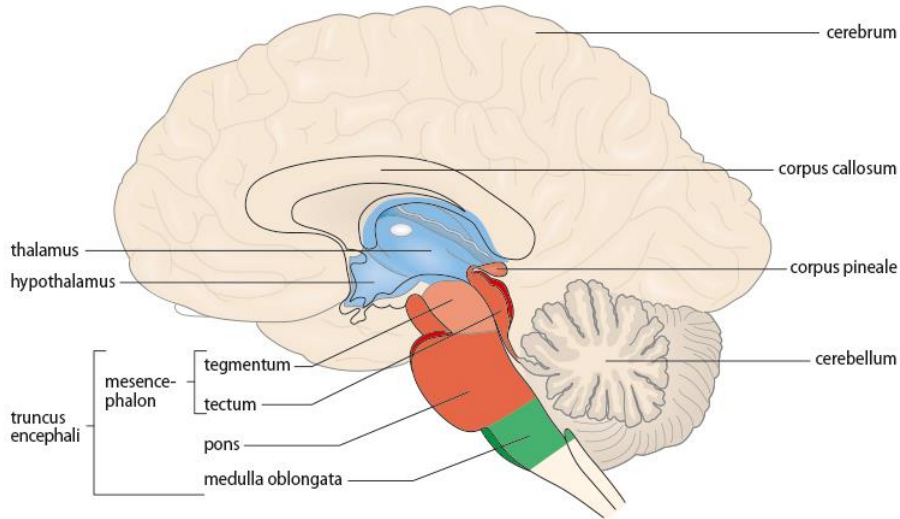
Corpus callosum

1,2-1,4 kg

15x10x10 cm

100 miljarder neuron

1000 synapser vardera

Anatomi i klartext
© Författaren och Studentlitteratur

Cerebrum *Storhjärnan*

Cortex cerebri

Substantia alba

Nuclei basales

Cerebrum Storhjärnan

Cortex cerebri

Storhjärnsbarken

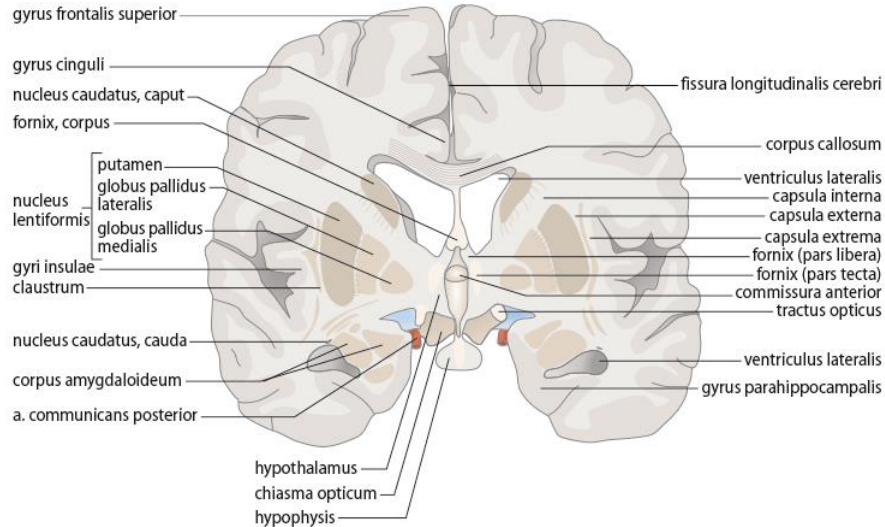
Veckad (gyri/sulci)

Substantia alba

Vit substans

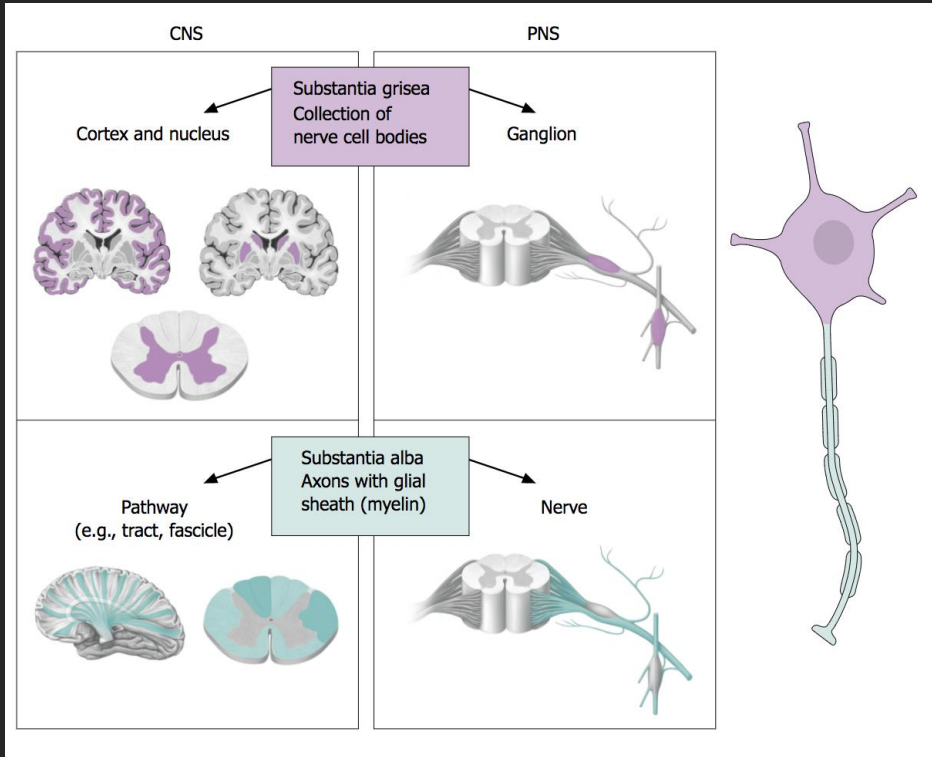
Nuclei basales

Basala ganglier/kärnor

Anatomi i korttext
© Författaren och Studentlitteratur

Grå och vit substans

Grå substans

Nervcellskroppar
Centra/"funktion"

Vit substans

Myelin/axon
Banor/Signalöverföring

Cortex cerebri

Sulci (fåror)

Sulcus centralis

Sulcus lateralis

Gyri (vindlingar)

Gyrus precentralis (motorik)

Gyrus postcentralis (sensorik)

Lobus

Frontalis

Parietalis

Temporalis

Occipitalis

Insularis

Cortex cerebri

Sulcus (fåra)

Sulcus centralis

Sulcus lateralis

Gyrus (vindling)

Gyrus precentralis (motorik)

Gyrus postcentralis (sensorik)

Lobus

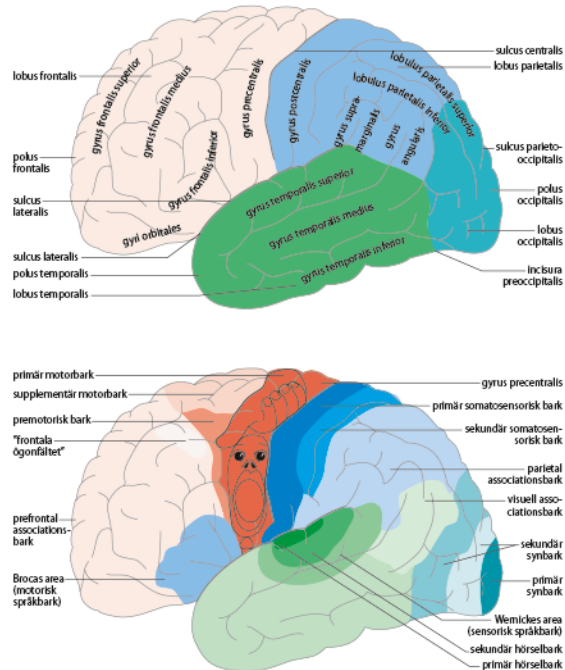
Frontalis **Motoriska homunculus**

Parietalis **Sensoriska homunculus**

Temporalis

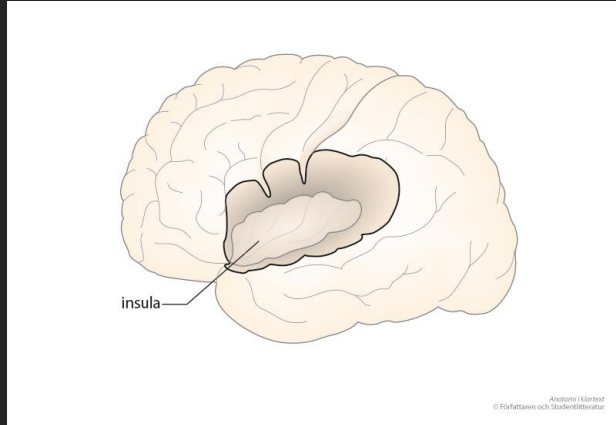
Occipitalis

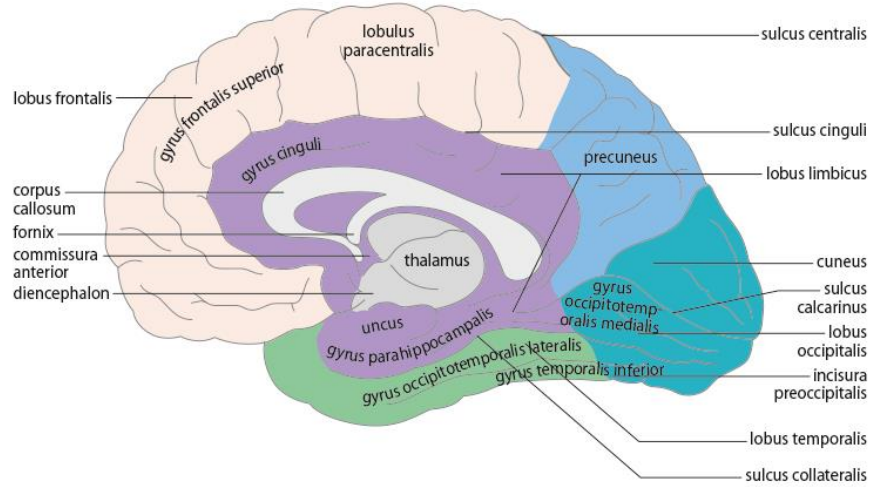
Insularis

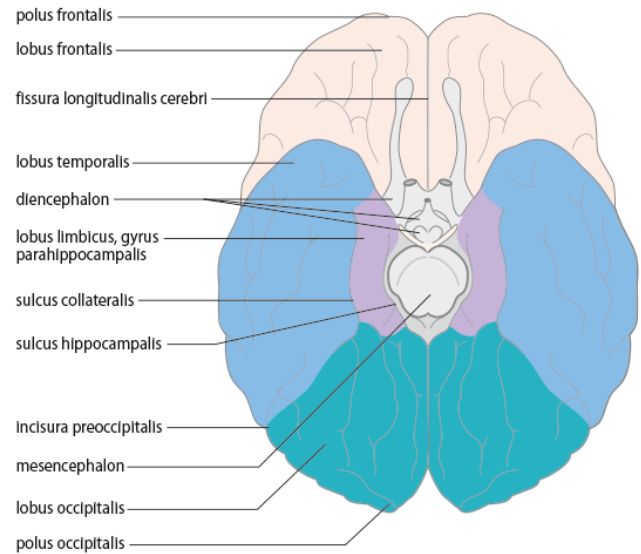
Insula

Hjärnön

Anatomi i klartext
© Författaren och Studentlitteratur

Anatomi i klartext
© Författaren och Studentlitteratur

Funktionella centra

Lobus frontalis

Motorik

Högre kognitiva funktioner
(premotorkortex)

Lobus parietalis

Somatosensorik "känslor"

Rumsuppfattning/3D

Lobus Temporalis

Hörsel

Lukt

Minnesinlagring

Lobus occipitalis

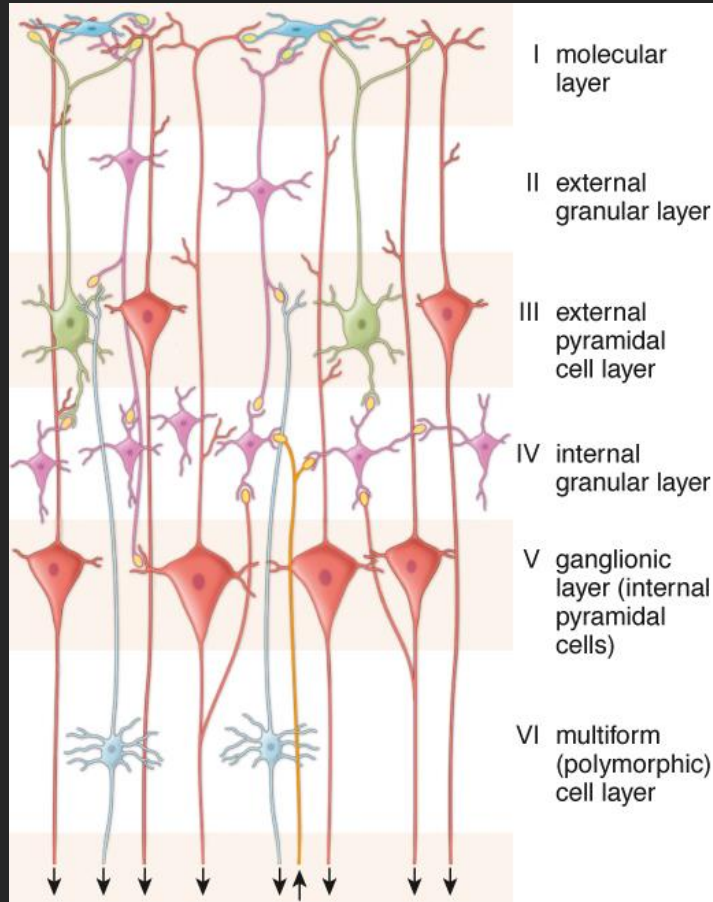
Syn

Insula (=lobus insularis)

Smak

ANS

Cortex cerebri lager

I. lamina molekylaris

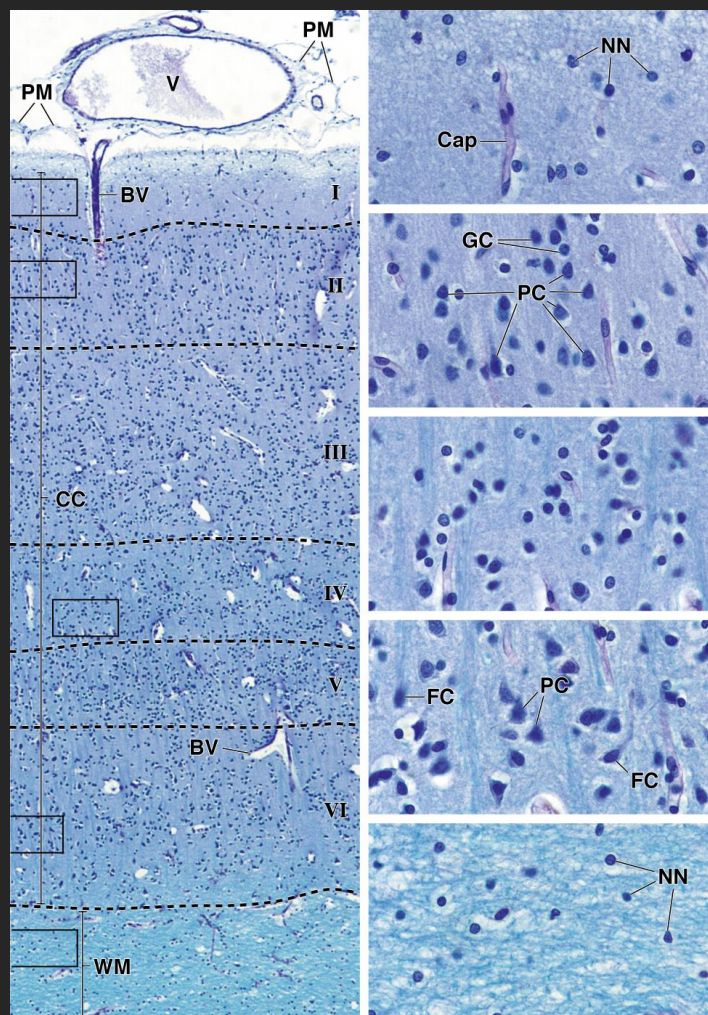
II- lamina granularis ext

III- lamina pyramidalis ext.

IV- lamina granularis int.

V- lamina pyramidalis int.

VI- lamina multiformis

BV, blood vessel
 Cap, capillary
 CC, cerebral cortex
 FC, fusiform cells
 GC, granule cells
 NN, neuroglial nuclei
 PC, pyramidal cells
 PM, pia mater
 V, vein
 WM, white matter

I. lamina molekyllaris
 II- lamina granularis ext
 III- lamina pyramidalis ext.
 IV- lamina granularis int.
 V- lamina pyramidalis int.
 VI- lamina multiformis

Cerebrum

MR

Allmän anatomi: Hemispherium cerebri, storlek, vikt, antal neuron och gliaceller. Grå- och vit substans (cortex, substantia alba, basala ganglier/kärnor).

Cortex cerebri: Gyri och sulci (gyrus pre- och postcentralis, sulcus centralis och sulcus lateralis), lobar. Lobus frontalis/parietalis/temporalis/occipitalis samt insula.

Cortex cerebri lamina (I): I. molekylaris, II- I. granularis ext., III- I. pyramidalis ext., IV- I. granularis int., V- I. pyramidalis int., VI- I. multiformis

Funktionella centra: Översiktlig, dvs vilka centra som återfinns i respektive lob. Motoriska- och somatosensoriska homunculus.

- Beskriva uppbyggnaden och översiktlig funktion för cerebrum, inklusive dess yta med funktionella centra, den inre vita substansen samt de basala ganglierna (= basala kärnorna).

- Beskriva hur de olika lagren i cortex cerebri kan särskiljas samt hur sensorisk resp. motorisk cortex skiljer sig åt histologiskt.

callosum.

Basala ganglier/kärnor: Ncl. Caudatus, ncl. Lentiformis (putamen och globus pallidus). Striatum (ncl. Caudatus och putamen).

Patientfall

Enbart för att exemplifiera funktion

Medelålders kvinna, akuten

”deprimerad”

”bryr sig inte”

”Im fungerar inte”

Stor frontal tumör

Benign

Ung kvinna

Ser ett knepigt ”fortifikationsfenomen”

Pirrar i ansikte -> hand -> fot

Svag i ansikte -> hand -> fot

Avslutas med redig huvudvärk

Migrän med aura

Lobus occipitalis -> parietalis -> frontalis

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

CNS

CEREBRUM 2 AV 2

MAGNUS RUDENHOLM
SPECIALIST NEUROLOGI, ST KLINISK NEUROFYSIOLOGI

Cerebrum

MR

Allmän anatomi: Hemispherium cerebri, storlek, vikt, antal neuron och gliaceller. Grå- och vit substans (cortex, substantia alba, basala ganglier/kärnor).

Cortex cerebri: Gyri och sulci (gyrus pre- och postcentralis, sulcus centralis och sulcus lateralis), lobar. Lobus frontalis/parietalis/temporalis/occipitalis samt insula.

Cortex cerebri lamina (I): I. molekylaris, II- I. granularis ext., III- I. pyramidalis ext., IV- I. granularis int., V- I. pyramidalis int., VI- I. multiformis

Funktionella centra: Översiktlig, dvs vilka centra som återfinns i respektive lob. Motoriska- och somatosensoriska homunculus.

Substantia alba: Fasciculi, capsula interna, corpus callosum.

Basala ganglier/kärnor: Ncl. Caudatus, ncl. Lentiformis (putamen och globus pallidus). Striatum (ncl. Caudatus och putamen).

- Beskriva uppbyggnaden och översiktlig funktion för cerebrum, inklusive dess yta med funktionella centra, den inre vita substansen samt de basala ganglierna (= basala kärnorna).

- Beskriva hur de olika lagren i cortex cerebri kan särskiljas samt hur sensorisk resp. motorisk cortex skiljer sig åt histologiskt.

Substantia alba

Vit substans

Myelin, axon

Fasciculi

Axonknippen

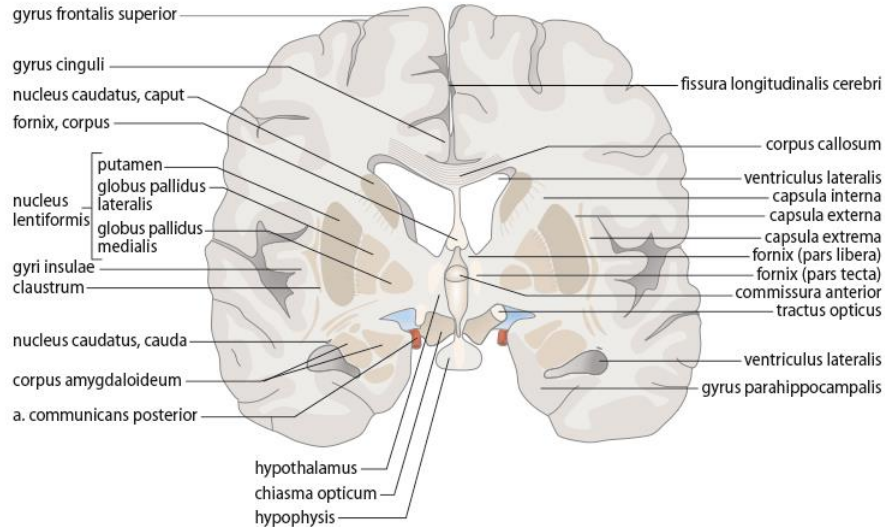
Capsula interna

t/f cerebrum

passerar mellan basala kärnorna

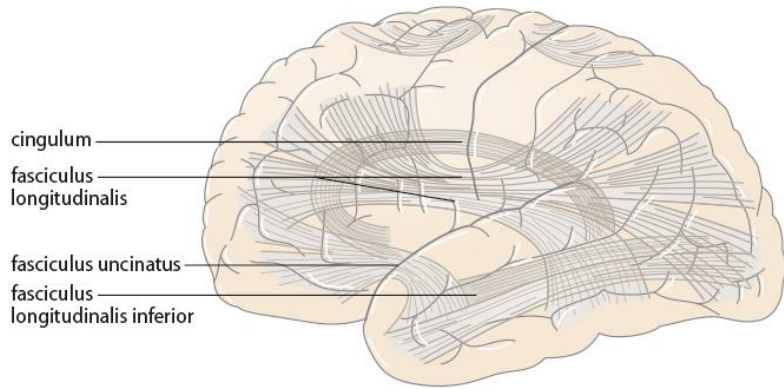
Corpus callosum

Sammanbinder hemispherium cererbri

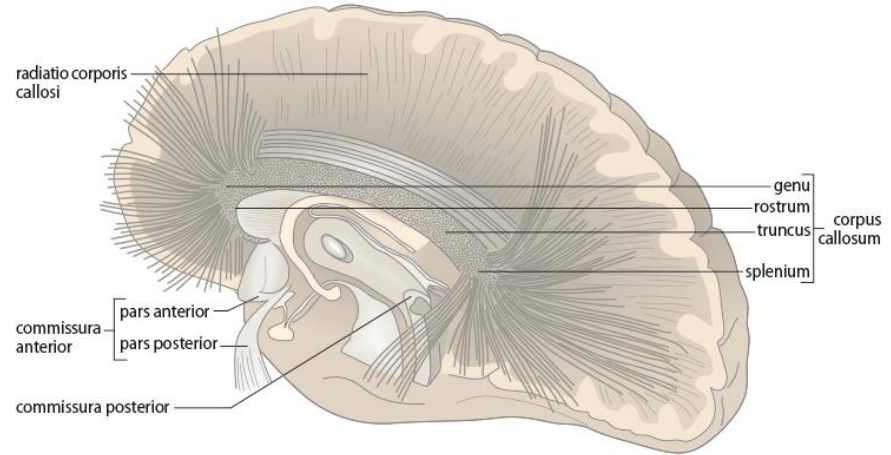

Anatomi i klartext
© Författaren och Studentlitteratur

Substantia alba

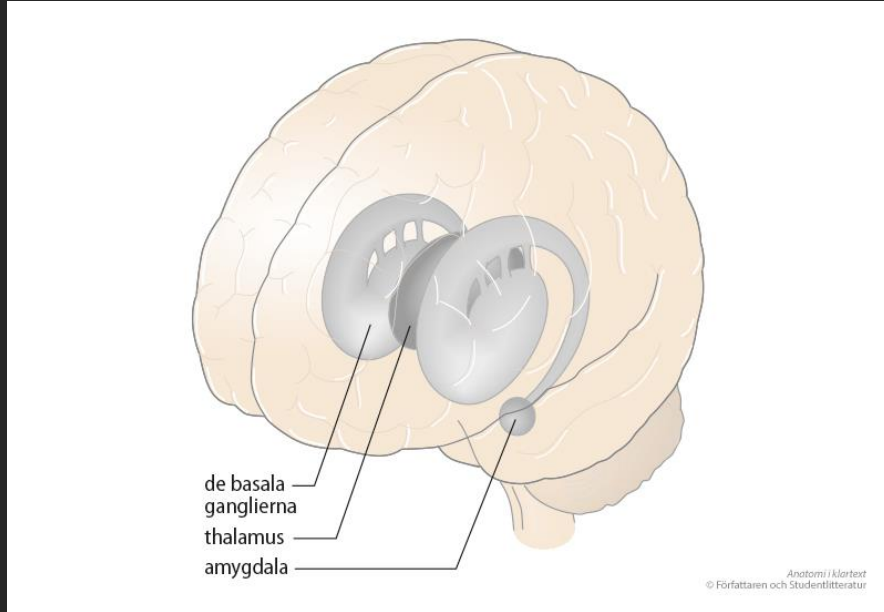

Anatomi i klartext
© Författaren och Studentlitteratur

Anatomi i klartext
© Författaren och Studentlitteratur

Basala ganglier/kärnor

Motorik

Kommunicerar med lobus frontalis

Nucleus Caudatus *svanskärnan*

Nucleus Lentiformis *linsjärnan*

Putamen *skalkärnan*

Globus pallidus *bleka kärnan*

Striatum

Ncl. Caudatus + Putamen

Basala ganglier/kärnor

Motorik

Kommunicerar med lobus frontalis

Nucleus Caudatus *svanskärnan*

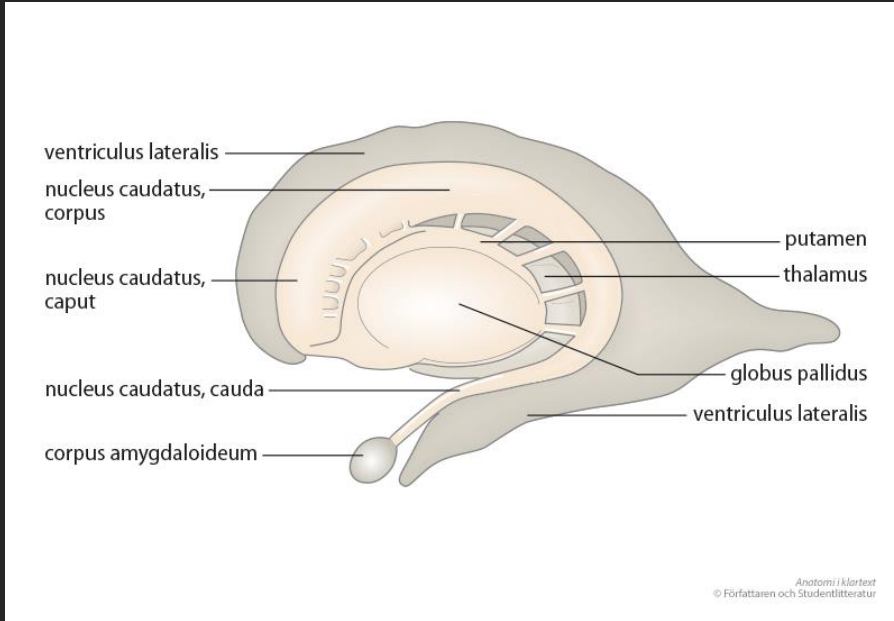
Nucleus Lentiformis *linsjärnan*

Putamen *skalkjärnan*

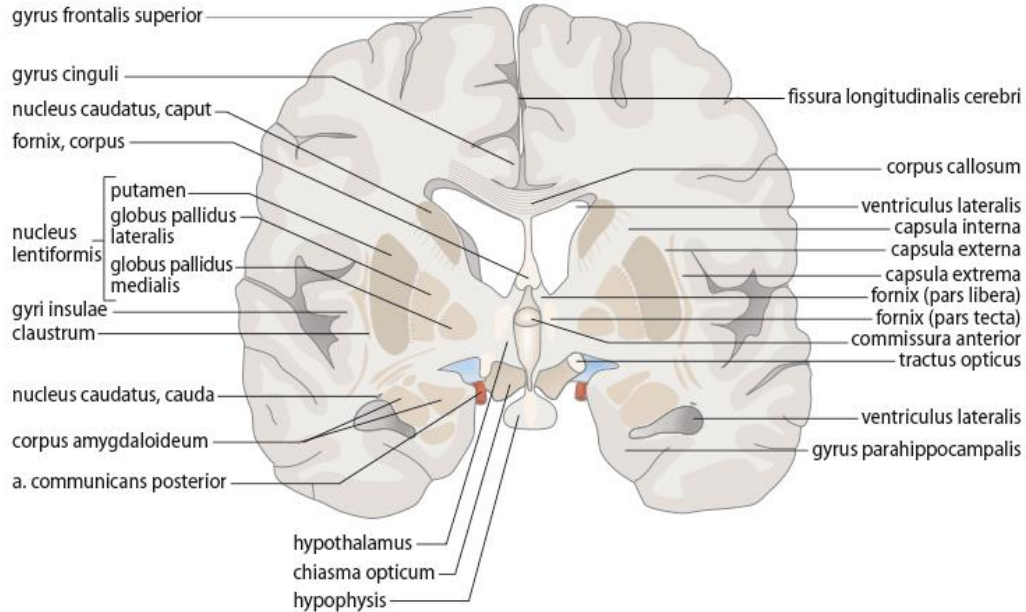
Globus pallidus *bleka kärnan*

Striatum

Ncl. Caudatus + Putamen

Cerebrum sammanfattning

Anatomi i klartext
© Författaren och Studentlitteratur

Cortex cerebri

Storhjärnsbarken

Veckad (gyri/sulci)

Substantia alba

Vit substans

Nuclei basales

Basala ganglier/kärnor

Cerebrum

MR

Allmän anatomi: Hemispherium cerebri, storlek, vikt, antal neuron och gliaceller. Grå- och vit substans (cortex, substantia alba, basala ganglier/kärnor).

Cortex cerebri: Gyri och sulci (gyrus pre- och postcentralis, sulcus centralis och sulcus lateralis), lobar. Lobus frontalis/parietalis/temporalis/occipitalis samt insula.

Cortex cerebri lamina (I): I. molekylaris, II- I. granularis ext., III- I. pyramidalis ext., IV- I. granularis int., V- I. pyramidalis int., VI- I. multiformis

Funktionella centra: Översiktlig, dvs vilka centra som återfinns i respektive lob. Motoriska- och somatosensoriska homunculus.

Substantia alba: Fasciculi, capsula interna, corpus callosum.

Basala ganglier/kärnor: Ncl. Caudatus, ncl. Lentiformis (putamen och globus pallidus). Striatum (ncl. Caudatus och putamen).

- Beskriva uppbyggnaden och översiktlig funktion för cerebrum, inklusive dess yta med funktionella centra, den inre vita substansen samt de basala ganglierna (= basala kärnorna).

- Beskriva hur de olika lagren i cortex cerebri kan särskiljas samt hur sensorisk resp. motorisk cortex skiljer sig åt histologiskt.

Patientfall

Enbart för att exemplifiera funktion

Äldre man

Svag i hand, sluddrigt tal

Infarkt i capsula interna

Drabbar förbipasserande banor (ex pyramidbanan)

Medelålder/äldre man

Darrar höger hand

Nedsatt finmotorik höger hand

Ökad tonus höger arm

Parkinsons sjukdom, tidigt skede

Basala ganglierna/kärnorna

GÖTEBORGS
UNIVERSITET